

RAPPORT FRA MØTE I SENTRALKOMITEEN I KIRKENES VERDENSRÅD

Johannesburg, Sør-Afrika, 18.-24. juni 2025

Fra Den norske kirke deltok biskop Ingeborg Midttømme (delegat, medlem av eksekutivkomiteen og sentralkomiteen), Kjetil Fretheim (delegat, medlem av sentralkomiteen), Stephanie Dietrich (kommisjonsleder i Faith and Order) og Berit Hagen Agøy (rådgiver). Fra Norge deltok i tillegg Henrik Erhard Hermansen (Norges kristne råd) og Guro Almås (Kirkens Nødhjelp).

Møtet finner sted annet hvert år og denne gangen tre år etter forrige generalforsamling (Karlsruhe, 2022).

Møtet består av samlinger som tematiserer sentrale arbeidsområder for KV, komitemøter som går gjennom rapporter om virksomheten, legger føringer for videre arbeid og drøfter policy/uttalelser, før avsluttende behandling i plenum. I tillegg er det morgen- og kveldssamlinger, konfesjonelle og regionale møter, m.m.

De tematiske samlingene hadde hovedoverskriften **Pilgrimage Encounter** og knyttet slik an til KVs overordnede mål om å samle kirkene i en felles Pilgrimage of Justice, Reconciliation and Unity. De fire tematiske samlingene var:

Sør-Afrika: Kirkenes motstand mot apartheid og Kairos-dokumentets betydning, nyorientering i forholdet til politiske myndigheter etter apartheid, samt KVs rolle i motstanden mot apartheid og relevansen av dette for KV, kirkene og aktuelle saker i dag (særlig Israel/Palestina).

Apostolisk tro: Presentasjon av arbeidet i Faith and Order, aktuelle økumeniske samtaler og planleggingen av Nikea-jubileet i form av den sjette verdenskonferansen i Faith and Order, i Egypt, oktober 2025.

Klimarettferdighet: Innlegg om erfaringer med klimaendringer fra ulike regioner og lanseringen av Ecumenical Decade of Climate Justice Action. Her ble kirkene særlig utfordret til å ta inn over seg hva klimaendringene innebærer for land i det globale sør, urbefolkninger og Stillehavs-regionen.

Gender Justice: Et tilbakeblikk på arbeidet med kjønnsrettferdighet i KV og fokus på fortsatt arbeid med Torsdager i svart og betydningen av kvinners lederskap i kirkene og den økumeniske bevegelse.

I et eget plenumsmøte ble også en rapport om KVs policy for situasjonen i **Israel og Palestina** drøftet (som oppfølging av sak fra generalforsamlingen i 2022).

Komitéarbeidet fordelte seg på følgende komiteer:

Governance and Nominations Committee: Møtet valgte blant annet ny eksekutivkomité. Biskop Ingeborg Midttømme ble gjenvalgt for en ny 4-års periode. I tillegg ble det nedsatt en Assembly Planning Committee for neste generalforsamling.

Programme Committee: Understreket viktigheten av at KV fortsetter arbeidet med en rekke saker og aktuelle utfordringer, inkludert Ecumenical Diaconia, Economic justice, Racial Justice, Gender Justice og Peace and Reconciliation i Sudan, Angola, Nagorno-Karabakh, Cuba m.m. Møtet vedtok å be generalsekretæren om å «secure and clearly address the necessary work on human sexuality» og “find ways to better formalize a reference group to support the work on human sexuality”.

Policy Reference Committee: Fire nye medlemmer ble tatt opp i KV: Lutheran Church of Christ in Nigeria, Church of Central Africa Presbyterian (Malawi), Apostolic Pentecostal Church International (Liberia) og Union of Evangelical Free Churches in Germany. Orthodox Church of Ukraine (OCU) vil også søke om medlemskap, men et besøk fra KV til OCU er ennå ikke blitt gjennomført. Ukrainske stemmer ble dermed ikke hørt i møtet.

Finance Policy Committee: Økonomien til KV er fortsatt stram, om enn med et lite overskudd i 2024. I et lengre perspektiv er det et stort behov for å endre arbeidsmåter og ambisjoner for å få et bedre samsvar mellom økonomi og program. The Mid-Term Evaluation Working Group skal arbeide med en langtidsplan som innebærer en «comprehensive reorientation» i programarbeidet, mens en Governance Review Working Group skal vurdere styringsstrukturen til KV. Det skal også arbeides for at flere kirker betaler medlemsavgiften. Arbeidet med Green Village er krevende og vurderes fortløpende.

Public Issues Committee: Møtet vedtok

- Statement on the 80th Anniversary of the United Nations: The heritage of the ecumenical Life and Work movement, and the current multilateral cooperation crisis
- Statement on Threats to Peace and People’s Security: A Kairos Moment for Just Peace
- Statement on Guarding Against Atrocity Crimes
- Statement on Palestine and Israel: A Call to End Apartheid, Occupation, and Impunity in Palestine and Israel
- Statement on Renewing Prophetic Witness: The Role of the Church in South Africa's Journey Towards Justice and Unity
- Call for Churches to Act on Threats to Public Health

I tillegg ble det vedtatt «minutes» om en rekke andre saker. En uttalelse forberedt av de finske kirkene og foreslått av de nordiske kirkene om The Forcible Transfer of Ukrainian Children to Russia ble (sammen med et utkast til en tekst om The Religious Situation in Ukraine) ikke vedtatt i møtet, men forelagt generalsekretæren for videre oppfølging.

Communications Committee: Planer for arbeidet med Pilgrimage of Justice, Reconciliation and Unity, Sixth World Conference on Faith and Order, og Ecumenical Decade on Climate Justice Action.

Sluttkommentar

Dessverre kom sakspapirene svært sent og dette gjorde forberedelsene (og deltakelsen) mer krevende.

Gitt store ambisjoner for programarbeidet på den ene siden og en stram økonomi med krevende framtidsutsikter på den andre siden, er KV i en utfordrende situasjon. Sentralkomiteen gjorde viktige vedtak med tiltak for mulige måter å møte denne situasjonen på.

Uttalelsen om Israel/Palestina støtter langt på vei opp om anbefalingene i rapporten fra arbeidsgruppen om dette og innebærer at KV velger å anvende apartheid-begrepet i denne sammenhengen. I tillegg utfordrer KV stater, kirker og organisasjoner til å innføre sanksjoner m.m. og understreker palestinerne rett til frihet, rettferdighet og selvbestemmelse (uten at to-statsløsningen er eksplisitt nevnt).

Når det gjelder Ukraina var utkastet til tekst godt og klart skrevet med et tydelig forslag om at sentralkomiteen «Denounces Russia's continuing attacks on Ukrainian civilians and civilian infrastructure». De nordiske kirkene, med de finske kirkene i spissen, forberedte også en uttalelse om kidnappingen av ukrainske barn til Russland og Den russisk ortodokse kirkes involvering i dette. Begge disse tekstene ble utvannet i løpet av møtet begrunnet i et behov for «balanse» eller at «kirkene ikke skal være politiske», til tross for norsk og finsk motstand mot dette, ikke minst i Public Issues Committee. Delegater fra Den russisk ortodokse kirke deltok ikke i komitéarbeidet, men var påfallende aktive i plenumsbehandlingen. Den endelige uttalelsen framholder likevel at KV “denounces Russia's escalating attacks and campaign of terror against the Ukrainian people” og “prays for peace in Ukraine and Russia, but a just peace, that does not reward the aggressor for its crimes”.

Verdens kriser utfordrer kirkene på mange ulike måter og svært mange av disse ble tatt opp i løpet av møtet. På mange måter ble de nordiske kirkene talspersoner for Ukraina, mens andre kirker var opptatt av sine egne og andre saker.

Komiteene og plenumsmøtene anvender en konsensusmodell for å komme fram til beslutninger. De avsluttende møtene i plenum ble imidlertid ledet på en måte som dels var i konflikt med denne modellen. Måten unge og kvinner ble omtalt på og inkludert i forhandlingene på møtet, ble også kritisert.

Uttalelsene om Israel/Palestina og Ukraina, Ecumenical Decade for Climate Justice Action, Nikea-jubileet og Day of Creation er særlig aktuelle for videre oppfølging i Den norske kirke.

Se også:

https://www.kirken.no/nb-NO/om-kirken/aktuelt/sterkt%20kirkefelleskap%20i%20en%20s%C3%A5ret%20verden/?fbclid=IwY2xjawLMufNleHRuA2FlbQlXMQABHiCOK15D7mq4ZuSWUu1rQ68VvZQutQV3e57vVJiS6ND66mAay2xAPtKspbp5_aem_-uy_T812UJ0FajfZwQnagg&sfnsn=scwspmo

<https://norgeskristnerad.no/2025/06/27/kirkenes-verdensrad-kirkene-ble-utfordret/>

<https://norgeskristnerad.no/2025/06/26/kirkenes-verdensrad-historisk-mange-uttalelser-vedtatt-i-johannesburg/>

<https://www.vl.no/nyheter/kirketoppmote-israels-krig-i-gaza-kan-vaere-folkemord/9835995>

<https://www.dagen.no/nyheter/kirkenes-verdensrad-vi-fordommer-det-israelske-apartheidsystemet/1448340>